

BRÜSSZEL INTÉZET

ANTISZEMITA
GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK
ÉS INCIDENSEK

HAVI ÖSSZEFOGLALÓ
2014. OKTÓBER

BRÜSSZEL INTÉZET

ANTISZEMITA
GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK
ÉS INCIDENSEK

HAVI ÖSSZEFOGLALÓ
2014. OKTÓBER

TARTALOM

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	5
A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY	6
Összefogás	6
<i>Brüsszel Intézet</i>	6
A JELENTÉSRŐL	7
MÓDSZERTAN	9
ANTISZEMITA GYŰLÖLET-CSELEKMÉNYEK – 2014. OKTÓBER.	14
Gyűlöletbeszéd	14
TOVÁBBI ANTISZEMITA GYŰLÖLET-CSELEKMÉNYEK.	20
KÖZÖSSÉGI HÍREK, REAKCIÓK.	22
HIVATALOS ÉS CIVIL REAKCIÓK	23
HÍREK ÉS VÉLEMÉNYEK A MAGYARORSZÁGI ANTISZEMITIZMUSRÓL	25
EGYÉB HÍREK	26
A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY HIVATALOS ÜGYEI.	29
A HÓNAP KRÓNIKÁJA.	32
KAPCSOLAT ÉS TÁMOGATÁS.	33
FELHASZNÁLT IRODALOM	34
IMPRESSZUM	35

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az antiszemitizmus elleni küzdelem egyik legfontosabb feltétele a helyzet pontos ismerete, az antiszemitizmus valódi elterjedtségének vizsgálata. A Tett és Védelem Alapítvány egyik célja éppen a kérdést övező ismerethiány felszámolása. Ennek eszköze többek között a folyamatos és szakmailag megalapozott közéleti monitoring tevékenység, mivel a tényleges információk összegyűjtése, elemzése nélkül nem lehet valós védelmet biztosítani a közösség számára. A monitoring eredményét az Alapítvány havi rendszerességgel közzé teszi.

A jelentés kétféle cselekménnyel foglalkozik: az antiszemita gyűlölet bűncselekményekkel, illetve a gyűlölet motiválta incidensekkel. A jelentés ezt a kettőt összefoglalóan gyűlölet-cselekményeknek nevezi. Mindkettő esetében fontos kritérium, hogy azok elkövetésekor azonosítható az antiszemita motiváció. Míg azonban az előbbieket a büntetőjog szerint bűncselekményeknek minősülnek, az utóbbiak ezt a szintet nem érik el. A teljes kép felrajzolásához azonban mindkét típusú cselekmény dokumentálására szükség van.

Az antiszemita gyűlölet-cselekmények minél szélesebb körű monitorozásához sokféle forrás együttes használatára van szükség. Az események regisztrálásán kívül fontos azok különböző jellemzőinek számbavétele is. A dokumentálás során ezért egyrészt rögzítjük a cselekmények helyszínére, elkövetőjére, célpontjára, következményeire vonatkozó adatokat. Másrészt különböző cselekménytípusokat is megkülönböztetünk.

A Tett és Védelem Alapítvány októberi monitoring tevékenysége nyomán hat antiszemita gyűlölet-cselekményt azonosított. Mindegyik eset a gyűlöletbeszéd kategóriájába tartozik. Egy esetben a Szigetszentmiklós futball csapat vezető edzője zsidózta le az ellenfél Vasas csapat játékosát. Egy másik esetben újfent összefirkáltak egy önkormányzati képviselőjelölt plakátját. A harmadik esetben a Magyar Önvédelmi Mozgalom megalakuló ünnepségén zsidóztak le egy ellentüntetőt. A negyedik esetben egy reklámplakátra rajzoltak Dávid-csillagot és egy fordított horogkeresztet. Az ötödik esetben a Corvin közti beszédekben használtak zsidókat sértő kifejezéseket. Ezen kívül pedig a sükösdői búcsúban fényképeztek német birodalmi zászlót egy gyerekkörhintán. Két másik esetben viszont az elkövetés ideje nem a tárgyhónapra esik, emiatt ezeket a statisztikába nem számítottuk be, de a *További antiszemita gyűlölet-cselekmények* részben beszámolunk róluk. Jelentésünkben továbbá számos, a magyarországi holokauszthoz, antiszemitizmushoz kapcsolódó eseményről adunk hírt.

A Tett és Védelem Alapítvány 2014 októberében két esetben tett feljelentést: mindkét esetben nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt. Az egyik esetben egy olyan személy ellen, aki Facebook profilján holokauszttagadó tartalmakat osztott meg, míg a másik esetben a Facebook felhasználó olyan montázst osztott meg, amelyen a közismert Disneyland logót átalakította: a feliratot megváltoztatta Auschwitzland-re és a kastély helyére pedig az auschwitz-birkenau-i haláltábor kapuját helyezte. Ezen kívül „A világ legnagyobb mesetábor!” feliratot is elhelyezte a képen.

A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY

Az antiszemitizmus jelensége nem új keletű Magyarországon. A korábban tapasztalt gyűlöletbeszéd azonban egyre jobban eluralkodik a közéletben. A helyzetet súlyosbítja, hogy a nyíltan antiszemita, rasszista nézeteket valló Jobbiknak negyvenhárom országgyűlési képviselője van, így az antiszemita gyűlöletbeszéd a parlamentben, valamint szervezett rendezvényeken is sokkal inkább megjelenik. Ezek a tényezők hívták életre a Tett és Védelem Alapítványt. A Tett és Védelem Alapítvány a hazai jogrendszer által biztosított civil szerveződési lehetőségek közül az alapítványi formát választotta; bejegyzése 2012 novemberében történt meg. Az Alapítvány a romló minőségű közbeszéd, a kirekesztés, az antiszemitizmus táptalaját adó ismerethiány, valamint az atrocitások és a törvényszegések elleni erélytelen jogi fellépéssel szemben kíván új alternatívát nyújtani.

ÖSSZEFOGÁS

A Tett és Védelem Alapítvány bejegyzett civil szervezet. Az alapító kuratórium munkájában részt vett a statsquo/chábád EMIH, a neológiát és ortodoxiát képviselő Mazsihisz, a reform irányzatú SzimSalom vezető személyiségei és az irányzatoktól független, de a társadalom elismert tagjaiként számon tartott emblematikus személyiségek egyaránt. Az Alapítvány kurátorai megjelenítik a Magyarországon működő legfontosabb zsidó vallási és kulturális irányzatokat és így szimbolikusan is kifejezik, hogy az antiszemitizmus elleni fellépés mindannyiunk közös ügye.

BRÜSSZEL INTÉZET

Az antiszemita gyűlöletcselekmények monitorozását a **Tett és Védelem Alapítvány** által életre hívott **Brüsszel Intézet**, az **Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet** (EBESZ) által kidolgozott és javasolt módszerek alapján végzi. Az Intézet, a monitoring munka során, az antiszemita jelenségeket különböző, standardizált források által nyújtott információk alapján rögzíti és elemzi. Az incidenseket hét különböző kategóriába soroló monitoring munka forrásai többek között: az Intézet saját Kutatási és Incidenskövetési Csoportjának forrásai, a sajtóban és a közmédiában fellelhető információk, valamint a kormányzati szervekkel kötött megállapodás keretében lehetőség nyílik a bírósági, a bünyügyi és egyéb államigazgatási területek adatbázisaiban fellelhető releváns adatok felhasználására is. Az Intézet létrehozta és üzemelteti az **51 00 000** számon elérhető **FORRÓDRÓT**-ot, melyen antiszemita és zsidóellenes megnyilvánulások bejelentésére nyílik lehetőség.

A **Brüsszel Intézet** kutatási terve a havi rendszeres monitoring-jelentések közzétételén túl magába foglalja egy átfogó, a zsidóságot érintő, kvalitatív és kvantitatív módszereket is alkalmazó kutatást, valamint az egész társadalomra kiterjedő felmérést az antiszemitizmus jelenlegi helyzetével kapcsolatban. A program részét képezi továbbá egy olyan differenciált képzési program kialakítása, mely az állami ügyintézés különböző szintjei és szereplői számára biztosít felkészítést a rasszista és antiszemita jelenségekkel kapcsolatos fellépésről, eljárásokról iskolai és továbbképzés-rendszerű tananyagok formájában.

A JELENTÉSRŐL

A magyarországi antiszemitizmus megítélése, kezelése sokszor rendkívül szélsőséges. Egyrészt hallani olyan hangokat, amelyek lekicsinylik az ilyen cselekmények, megnyilvánulások súlyát. Az is előfordulhat azonban, hogy egy-egy kirívó eset kapcsán az a kép alakul ki, hogy ezek az esetek elárasztják a közéletet. A tényleges helyzet megismerése a valós problémák kezelésének elengedhetetlen feltétele, ezért a Tett és Védelem Alapítvány feladatának tekinti, hogy pontos és minél teljesebb képet adjon a magyarországi antiszemitizmus mértékéről. Ennek egyik eszköze az antiszemita gyűlölet-bűncselekmények és incidensek¹ monitorozása. Ennek eredményét az Alapítvány havi rendszerességgel teszi közzé. A havi beszámolókon kívül minden évben részletesebb elemzéseket is magába foglaló összefoglaló jelentést készít az adott évben elkövetett cselekményekről.

A gyűlölet bűncselekmények elleni küzdelem kiemelt fontossággal bír, mivel ezek eltérnek más bűncselekmény típusoktól. Ezek a bűncselekmények egyfajta üzenetnek tekinthetők, így túlmutatnak magán a cselekedeten. Ez a többlet-jelentés a társadalom különböző szinterein manifesztálódik: az egyén, a megtámadott csoport és végül az egész társadalom szintjén. Az áldozatok pszichológiailag, érzelmileg nagyobb traumát élhetnek át. Ennek a cselekménytípusnak nagy hatása van arra a csoportra nézve is, amelyhez a megtámadott egyén tartozik. Ezen cselekmények áldozatai sokszor felcserélhetőek, mivel számtalan esetben a támadás nem egy bizonyos személyre irányul, hanem bárkire, aki az adott – éppen megtámadott – csoport tagja. Éppen ezért ezen csoport tagjai érzelmileg szintén involválódnak, illetve attól félhetnek, hogy a jövőben ők maguk is ilyen előítélet motiválta bűncselekmény célpontjaivá válhatnak. Ezek a cselekmények sértik azt a normát, miszerint a társadalom tagjai egyenlők. Az ilyen esetek nem megfelelő kezelése az egész társadalomra nézve is súlyos következményekkel járhat. (Levin és McDevitt 1999, 92–93; OSCE/ODIHR 2009a, 19–21; OSCE/ODIHR 2009b, 17–18; Perry 2001, 10)

Általánosságban elmondható, hogy kevesebb gyűlölet-cselekményt jelentenek, illetve dokumentálnak, amint amennyi valójában megtörténik. Az áldozatok sokszor nem jelentik ezeket a rendőrségnek. Ennek több oka lehet. Egyrészt sokan nem bíznak abban, hogy a hatóságok megfelelően kezelik ezeket az eseteket, akár a felkészületlenség, akár előítéletesség okán. Bizonyosan sok áldozat van, aki nem ismeri a vonatkozó jogszabályokat. Az áldozatok érezhetnek szégyent is vagy tarthatnak attól, hogy védett tulajdonságuk kiderül. Az alulminősítés is sok esetben előfordul, vagyis a hivatalos szervek nem állapítják meg a gyűlölet motivációt. Éppen a civil szervezetek azok, akik segíthetnek ezen problémák orvoslásában. Különösen hasznos lehet az állami szervekkel – például rendőrséggel, ügyészséggel – való együttműködés.² A civil szervezetek által készített jelentések alkalma-

¹ Ezek részletes definícióját lásd a *Módszertan* részben.

² Jó példa erre a Community Security Trust (CST) és a londoni, illetve a manchesteri rendőrség együttműködése. (CST 2013)

sak lehetnek arra, hogy a hivatalos szervek figyelmét felhívják az országban elkövetett, gyűlölet motiválta cselekményekre. Az összegyűjtött adatok alapján hosszú távú trendek rajzolhatók fel. A civil szervezetek segíthetnek egy-egy eset jogi útra való terelésében, el láthatják az áldozatok védelmét, illetve más módokon segíthetik őket. Ezek a szervezetek közvetítőként is szolgálhatnak az áldozatok és a rendőrség között. (OSCE/ODIHR 2009b, 34-36)

MÓDSZERTAN

A jelentés kétféle cselekménnyel foglalkozik: gyűlölet-bűncselekményekkel és gyűlölet motiválta incidensekkel. Jelentésünkben a kétféle cselekményt együttesen gyűlölet-cselekményeknek nevezzük. Ezeket az EBESZ a következőképpen definiálja³ (OSCE/ODIHR 2009b, 15–16):

- gyűlölet-bűncselekmény: olyan a büntetőjog szerinti bűncselekmény, amelyet emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítélet motivál;⁴
- gyűlölet motiválta incidens: olyan cselekmény, amely szintén az emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítéleten alapul, de nem éri el a bűncselekmények szintjét.

Az egyes gyűlölet-bűncselekmények kiemelt jelentőségét mutatja, hogy számos ország büntető-törvénykönyve elkülönülten foglalkozik ezekkel az esetekkel. A magyar büntetőjog kétféle gyűlölet-bűncselekményt nevesít: a közösség tagja elleni erőszak, valamint a közösség elleni uszítás büntettét. Az újonnan elfogadott Büntető Törvénykönyv (2012. évi C. törvény) az emberi méltóság és egyes alapvető jogok elleni bűncselekményekről szóló XXI. fejezetének 216., valamint a köznyugalom elleni bűncselekményekről szóló XXXII. fejezetének 332. paragrafusa foglalkozik ezekkel. A közösség tagja elleni erőszak büntette akkor állapítható meg, ha az elkövető a sértettet azért, mert az valamely védett csoporthoz tartozik bántalmazza, kényszeríti. Ezen kívül akkor is, ha riadalomkeltésre alkalmas, kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít. A büntett csak akkor valósul meg, ha ennek konkrét sértettje van. A közösség elleni uszítás leginkább gyűlölet-beszédet jelent, és a tényállás megállapításának feltétele, hogy azt nagy nyilvánosság előtt követik el. Az uszítás nem konkrét személy, hanem egy csoport ellen irányul. Fontos kiemelni, hogy más bűncselekmények is minősülhetnek úgy, hogy azokat rasszista indítékkal követték el. Ebben az esetben a bíróságnak súlyosabb ítéletet kell hoznia⁵ (TASZ 2012, 3–4) Ezekon kívül a Btk. 333. paragrafusa a nemzetiszocialista rendszer bűnei tagadásának büntettéről szól. A 335. paragrafus pedig a különböző önkényuralmi jelképek (többek között horogkereszt, SS-jelvény, nyilaskereszt) terjesztését, nagy nyilvánosság előtti használatát és közszemlére tételét tiltja.

³ A gyűlölet bűncselekmények tudományos meghatározása rendkívül ellentmondásos és szerteágazó. (Erről bővebben lásd Chakrabarti és Garland 2009, 4–7). Ezek a definíciók fontos adalékként szolgálhatnak a bűncselekmények megértéséhez, azonban a gyakorlati munkában nehezen használhatóak. Ez tette szükségessé egyszerűbb, gyakorlatiasabb meghatározások kialakítását.

⁴ Ez alapján például a gyűlöletbeszédet az EBESZ nem tekinti gyűlölet-bűncselekménynek, mivel az adott viselkedés az előítéletes motiváció nélkül már nem lenne bűncselekmény. (OSCE/ODIHR 2009a, 24) Ennek általunk való kezeléséről lásd később.

⁵ A Btk. szó szerint nem tartalmazza a rasszista indítékot, de például az „aljas indok” minősítést kimeríti, ha valaki ilyen indítékkal követ el bűncselekményt.

A gyűlölet incidensek meghatározásának módjairól, trendjeiről májusi jelentésünkben részletesen írtunk. Ezen kívül ott ismertettük a nemzetközi szakirodalom ezzel kapcsolatos megállapításait. Jelentésünkben olyan gyűlölet-bűncselekményeket és gyűlölet-incidenseket mutatunk be, amelyek motivációja antiszemitizmus. Ilyen cselekménynek számít minden, ahol annak elkövetője, célpontja, módszere vagy üzenete erre utal. A célpont lehet személy, csoport, rendezvény, épület, emlékmű vagy egyéb tulajdon. Fontos, hogy csak abban az esetben beszélhetünk antiszemita motivációról, ha kifejezetten a zsidósághoz való tartozás feltevése miatt választotta az elkövető az adott célpontot. Ilyen módon lényegtelen, hogy a feltevés valós-e: a zsidósághoz való vélt tartozás is elegendő. A monitorozás során gyűlölet-cselekménynek tekintünk egyrészt mindent, ami a gyűlölet-bűncselekmény kategóriájába esik. Ezek lehetnek a büntetőtörvénykönyv által nevesített bűncselekmények (közösség tagja elleni erőszak, közösség elleni uszítás, nemzetiszocialista rendszer bűneinek tagadása, önkényuralmi jelképek használata), azonban más a büntetőtörvénykönyvben szereplő tettek is, ha az előítéletes motiváció bizonyítható. A gyűlölet-incidensek azonosításakor különböző, a monitorozás során rögzített,⁶ indikátorok vizsgálata alapján döntünk arról, hogy az adott tettek lehetett-e antiszemitizmus a motivációja.

Az antiszemita gyűlölet-cselekmények minél szélesebb körű monitorozásához sokféle forrás együttes használatára van szükség. Különösen fontosak számunkra az áldozatok bejelentései. Ha az áldozat nekünk nem tud vagy nem akar bejelentést tenni, akkor egy közvetítő bevonásával értesülhetünk az incidensről. Ilyen közvetítő lehet az áldozat hozzátartozója, ismerőse, az eset tanúja vagy egy másik civil szervezet. A bejelentések megkönnyítését szolgálja az Alapítvány – korábban említett – huszonnégy órás telefonos Forró Drótja. Ezen kívül lehetőség van online bejelentésre, amelynek során a bejelentő még inkább megőrizheti anonimitását.

Az Alapítvány deklarált célja, hogy kapcsolatban álljon a hatóságokkal, mivel lehetséges, hogy az áldozat először hozzájuk fordul vagy egy szemtanú őket értesíti.

Fontos információforrást jelentenek a különböző médiumok: a televízió, a rádió, valamint a sajtó nyomtatott, illetve internetes változata. A jelentés lényeges részét képezi a mostanában egyre nagyobb fenyegetettséget jelentő úgynevezett virtuális gyűlölet monitorozása.

Ezen médiumok monitorozását egyrészt fizetett szakemberek látják el professzionális sajtófigyelés keretei között, másrészt önkéntesek is folyamatosan figyelik a médiumokat és a ki nyert információt továbbküldik a Brüsszel Intézet munkatársainak feldolgozására. Fontosnak tartjuk, hogy lehetőség szerint a média egy mind nagyobb szeletét folyamatos monitorozás alatt tarthassuk. Ez kiterjed nagyjából az összes fogható TV- és rádióadóra, az összes nagyobb példányszámú nyomtatott sajtótermékre, illetve az interneten nem csupán a hírportálok, de a közösségi oldalak és a szélsőséges, uszító honlapok monitorozására is. A monitorozás folyamata szisztematikusan, pontosan kidolgozott sztenderdek alapján történik.

⁶ Ezek a *Módszertan* részben mutatjuk be.

A monitorozott gyűlölet-cselekmények közül vannak olyanok, amelyeket a statisztika részének tekintünk, vannak azonban olyanok is, amelyeket rögzítünk, azonban a havi statisztikába nem számítjuk bele.⁷

Gyűlölet-események, amelyek beleszámítanak a statisztikába:

- csak Magyarországon történt gyűlölet-események; függetlenül attól, hogy az áldozat magyar állampolgár-e;
- minden cselekedet, esemény, atrocitás, amely zsidó személyek, szervezetek vagy tulajdon ellen irányul és ahol bizonyítható az antiszemita szándék vagy tartalom, vagy ahol a támadás azért történt, mert az áldozat zsidó, vagy azt gondolták róla, hogy zsidó;
- bármilyen zsidó intézmény, épület tudatos és indokolatlan megrongálása (akkor is, ha a rongáláshoz nem társult további explicit antiszemita üzenet [például egy zsinagóga ablakát bedobják kővel]);
- antiszemita kommentek blogokon, fórumokon, közösségi oldalakon, amelyeket jelentettek a Tett és Védelem Alapítványnak;
- antiszemita és neonáci anyagok eljuttatása egyes zsidó személyekhez, zsidó szervezetekhez, intézményekhez;
- antiszemita és neonáci anyagok kihelyezése egyes zsidó személyek tulajdonához, zsidó szervezetekhez, intézményekhez;
- Izraellel és cionizmussal kapcsolatos kritikák, ha azok túlmennek a politikai közlésen és hagyományos zsidóellenes sztereotípiák előhívását szolgálják;
- események, amelyek alkalmasak arra, hogy zsidókban félelmet keltsenek.

Gyűlölet-események, amelyek nem számítanak bele a statisztikába:

- Magyarországhoz, magyarországi zsidósághoz kötődő antiszemita gyűlölet-cselekmények, amelyek valamiért nem tartoznak a statisztikába (például: nem Magyarországon történtek);
- gyűlölet kifejezések, amelyek honlapokon, kommentekben és online fórumokon rendszeresen megjelennek és nem érkezett róluk személyes bejelentés a Tett és Védelem Alapítványhoz.

A regisztrált cselekmények több jellemzőjét is rögzítjük. Korábban említettük, hogy különböző indikátorokat használunk, amelyek segítségével valószínűsíthető, hogy az adott cselekedet elkövetésének motivációja előítélet volt. Ezek az indikátorok az elkövető különböző jellemzőire, az áldozatra vonatkozó adatokra, a cselekmény helyszínére, időpontjára, az esemény esetleges előzményeire vonatkoznak. Az adatgyűjtés során ezeket rögzítjük. Ezen kívül vizsgáljuk, hogy az adott cselekménynek voltak-e, és ha igen, milyen – akár büntetőjogi – következményei.

⁷ Ennek kialakításához felhasználtuk a következőket: ADL 2012, CST 2013

Az egyes cselekmények regisztrálása mellett fontos azok kvalitatív különbségeinek megragadása is. Az esetek tipizálását kétféle módon is elvégezzük. Az egyik kategória-rendszer szerint a következő típusokat különböztetjük meg: közösség elleni uszítás, közösség tagja elleni erőszak, önkényuralmi jelkép használata és nemzetiszocialista rendszer bűneinek tagadása, holokauszt-tagadás.

A másik kategorizáláskor, a *Nézzünk szembe a tényekkel!* ajánlása alapján, hétféle cselekmény-típust különböztetünk meg, amelyek a következők (CEJI 2012, 10–12):

- Emberölés: halált okozó személy elleni támadás.
- Súlyos fizikai erőszak:
 - személy elleni támadás, amely súlyos testi sértést okozhat;
 - fegyverrel vagy más, sérülés okozására alkalmas eszközzel elkövetett támadás;
 - tulajdon elleni támadás, amely során az ingatlanban tartózkodó emberek meghallhatnak;
 - bombák és levélbombák;
 - emberrablás.
- Támadás:
 - személy elleni fizikai támadás, amely nem életveszélyes és nem súlyos;
 - az áldozat védekezése vagy menekülése következtében sikertelen támadási kísérlet;
 - emberek tárgyakkal való megdobálása, azt az esetet is ide értve, amikor a dobás célt tévesztett.
- Rongálás:
 - tulajdon elleni fizikai támadás, amely nem okoz életveszélyt;
 - tulajdon meggyalázása;
 - gyújtogatás, amely nem okoz életveszélyt, sikertelen gyújtogatási kísérlet.
- Fenyegetés:
 - egyértelmű vagy konkrét szóbeli vagy írásos fenyegetés;
 - „bombatámadás”, amelyről később kiderül, hogy csupán megtévesztés volt;
 - zaklatás;
 - rágalmozás.
- Gyűlöletbeszéd:
 - nyilvános gyűlöletbeszéd;
 - virtuális gyűlölet;
 - sértő magatartás;
 - egynél több címzettnek elküldött sértő írás;
 - irodalom és zene.
- Diszkriminációs esetek.

Fontosnak tartjuk a gyűlölet-cselekmények kontextusba helyezését is. Ezek a tettek ugyanis nem légyeres térben léteznek és egyáltalán nem függetlenek attól a társadalmi és kulturális környezettől, amiben történnek. Lényeges ezen cselekmények dinamikája is: sokszor inkább folyamatokról, mintsem különálló eseményekről van szó. (Perry 2001, 8) A statikus adatokon kívül rövid leírásokat is közlünk az egyes esetekről, ami segít a cselekményt körülvevő környezet megértésében.⁸ Az idősoros adatok elemzésekor pedig mindenképpen gondot fordítunk majd az események dinamikájának bemutatására.

⁸ Éppen az ilyen leírásokat tartja Perry (2001, 18) az Anti-Defamation League jelentések egyik legnagyobb pozitívumának.

ANTISZEMITA GYŰLÖLET-CSELEKMÉNYEK – 2014. OKTÓBER

A Tett és Védelem Alapítvány októberi monitoring tevékenysége nyomán hat antiszemita gyűlölet-cselekményt azonosított, amelyek a gyűlöletbeszéd kategóriájába tartoznak.

GYŰLÖLETBESZÉD

Egy futballedző zsidózott

Szigetszentmiklós, Pest megye

Forrás: Bors Online, Népszabadság, MLSZ honlapja, Vasas Football Club honlapja

Október 4-én tartották az NB II-es Vasas–SZTK (Szigetszentmiklós) futballmérkőzést, ahol Vágó Attila, a szigetszentmiklói csapat vezetőedzője „kirekesztő, rasszista” szavakkal illette a Vasas egyik játékosát, Rodenbücher Istvánt. A meccs utolsó perceiben szabálytalanság történt a kispadok előtt, és az azt követő szóváltásban Vágó „lezsídózta” Rodenbüchert. Ennek – a drukkeren túl – a negyedik játékvezető is fültanúja volt, aki jelentette az esetet.

A Magyar Labdarugó Szövetség (MLSZ) október 7-i fegyelmi határozatában egy évre eltiltotta Vágó Attilát. Az indoklás szerint: „Vágó Attila az ellenfél játékosára használt becsmérlő kifejezést, amely a rasszista megnyilvánulás kategóriájába tartozik, és maximum 5 éves eltiltással is büntethető.” Vágó Attila fellebbezett.

Október 8-án Vágó Attila a Borsnak nyilatkozott: „... nem gondolom, ha valakire azt mondjuk, zsidó, az bántó lenne. Ez csak egy vallást, egy népcsoportot jelöl, egyébként pedig én magam is zsidó vagyok.”

Az esettel kapcsolatban október 10-én cikket közölt a Népszabadság, amelyben megdöbbenését fejezte ki Markovits László, a Vasas klubelnöke: „Ha ez igaz, akkor minősíteni sem tudom. Nincs az életnek olyan területe, amelyben az efféle megnyilvánulást tolerálni lehetne”. A Szigetszentmiklós – a klub közleménye szerint – szintén értetlenül áll a határozat előtt, az edző „személyiségével alapvetően ellentétesnek” tartja a vádakat.

Október 30-i fellebbviteli határozatában az MLSZ súlyosbította a Vágó Attilára kiszabott büntetést: a 12 hónapra szóló eltiltás mellett 200 ezer forint pénzbüntetés megfizetésére is kötelezték.

Ismét összefirkálták egy önkormányzati képviselőjelölt plakátját

Érd, Pest megye

Forrás: Fórum az antiszemitizmus ellen

Október 9-én közölte a Fórum az antiszemitizmus ellen Facebook oldalán azt a képet, amelyen jól láthatóan összefirkálták Sári Gábor, független érdi önkormányzati képviselőjelölt plakátját. Az arcképére pajeszt, szakállt és kipát rajzoltak, valamint egy Dávid-csillag és a „Mocskos Jude” felirat is felkerült a plakátra.

Sári Gábor írásban válaszolt a firkálásra. Ebben kifejtette: „Segítségként, és okulásként annyit még leírnék, hogy mint a képen is látszik kék szemem van. Ez önmagában persze nem jelent sokat, viszont segítségként elárulom, hogy az általam ismert összes felmenőm is hasonló szemszínű.”

Az összefirkált plakát. Forrás: Fórum az antiszemitizmus ellen

A megalakulási ünnepségen zsidóztak

Budapest, Erzsébet tér

Forrás: Hír24

Október 18-án tartotta a Magyar Önvédelmi Mozgalom alakuló ünnepségét Budapesten, az Erzsébet téren. A Mozgalom alapítója az a László Attila, akinek előző, Szebb Jövőért Polgárőr Egyesületét október 8-án jogerősen feloszlatta a Szegedi Ítéltábla. A rendezvényen több felszólaló után Ináncsi József, a Magyar Nemzeti Gárda Mozgalom „főkapitánya” mondott beszédet. Beszéde közben odalépett hozzá egy középkorú nő, aki kitépte Ináncsi kezéből a beszédét tartalmazó papírt és megpróbált elszaladni, de a rendezvényen résztvevők és a rendezők megállították, majd elvezették a rendezvény területéről. A Hír24 felvételén jól halhatóan eközben egy férfi ezt kiabálta: „Mi van zsidó? Nem tetszik valami? Takarodj innen!”, míg egy másik halkabban a következőt mondta: „Mocskos zsidó!”.

Az esethez elvezető eseményeket az *Egyéb hírek* részben ismertetjük.

Reklámlakátot firkáltak össze Szépilemán

Budapest, Szépilema

Forrás: Fórum az antiszemitizmus ellen

Október 22-én jelentettek meg egy fényképet a Fórum az antiszemitizmus ellen Facebook oldalán, amelyen Kerényi Miklós Gábor részvételével közvetített televíziós műsor plakátjának részlete látszik. A plakáton Kerényi feje fölé a következő feliratot írták: „Megint szemtelen a zsidó”, valamint egy Dávid-csillagot és annak közepébe pedig egy fordított horogkeresztet rajzoltak. A fotót Budapesten, a Szépilema környékén készítették.

„Megint szemtelen a zsidó”. Forrás: Fórum az antiszemitizmus ellen

Megint beszédek mondtak a Corvin közben

Budapest, Corvin köz

Forrás: Youtube videómegosztó portál

Október 23-án a Pax Hungarica Mozgalom újra megrendezte ünnepi megemlékezését »Magyar Októberek« elnevezéssel a Corvin közben. A megemlékezésen többek között felszólalt Lantos János, a Pax Hungarica Mozgalom szórványvezetője, ifj. Tompó László, nemzetiszocialista nézeteket valló, önjelölt irodalomtörténész és Tyirityán Zsolt, a Betyársereg alapító-vezetője.

Lantos János beszédében többször használta a judeobolsevizmus kifejezést: „A magyarság szabadságharca az európai népeket teljes erkölcsi pusztulásba taszítani akaró judeobolsevizmus ellen.” és „Számomra ’56 legnagyobb jelentősége az, hogy abban a pár októberi napban a magyarság porrá zúzta szét a judeobolsevizmus öklét, a magyarság valaha volt leggonoszabb ellenségének, az internacionalista zsidóságnak a terrorszervezetét, az ÁVH-t.”

Ifj. Tompó László is változatos szavakat használt a zsidók beazonosítására. Az alábbiakban összegezzük a beszédének ide tartozó részeit:

„Az 1956-os kommunisták nem akárcik voltak, hanem olyanok voltak, akik egy teljesen világellenes, egy teljesen krisztusgyilkos ideológiának, a talmudista judaizmusnak voltak a képviselői. Ez fertőzte meg a világot már a reneszánsz, a reformáció óta, ez robbantotta ki mindenhol a forradalmakat, és ez ellen kelt fel Pesten apa, fiú, lány.”

„A forradalom valójában az isten és az állam elleni lázadás, kifejezetten felforgató jellegű. Úgy dönt le kormányokat, hogy nem ad helyükbe jobbat, nem tud valamit birtokolni, csak amit mástól elvesz, azt megsemmisíti. Ilyen volt a kommunizmus. Ezt elégelte meg mindenki Magyarországon, minden igaz magyar legalábbis, leszámítva persze a pufajkába bújó talmudista reformkommunistáknak az elődeit.”

„A felkelés lehet rendkívül pozitív. Akkor, amikor az ember nem az államot, nem a nemzetet akarja megsemmisíteni, nem a trónokat, nem az istent és az oltárokat kívánja a földdel egyenlővé tenni, hanem hogy ha mondjuk kevésbé alkalmas uralkodókat vagy kevésbé alkalmas kormányzati rendszereket akar mintegy megdönteni, közben az örök értékeket megtartja. Mint ahogy vezérlő fejedelmünk, II. Rákóczi Ferenc sem akarta a trónokat és az oltárokat ledönteni, hanem az osztrák házzal voltak problémái, de magát az isteni világrendet nem érintette a felkeléssel, ami kiteljesedett országosan, és illetően a felkelésnél eggyel magasabb rendű, a szabadságharc, amikor nem egyesek harcolnak az igazságért, hanem egyes vezérek mintája nyomán, mint egy II. Rákóczi Ferenc vagy egy akár Horthy Miklós nyomán maga az egész nemzet harcol, mint 1919-ben a vörös, bolsevista, talmudista uralom ellen. Ilyetén 1956., ha valóban tárgyszerűek kívánunk lenni, és őseink szelleméhez egyértelműen méltók, azt kell mondjuk, nem volt, mert nem lehetett a dolgok ter-

mészetéből következően forradalom, hanem igenis felkelés volt, ahogy nagyon helyesen David Irving⁹, a kiváló brit történész nevezi könyvében.”

„Igen, kedves testvérek, az egész rendszert [ki kéne cserélni], és pedig oly módon, hogy valóban építsünk a keresztény kultúra, a szociális igazság két alapvető, keresztény erényére, mert csak ennek segítségével, ennek az értelmével lehet valaki ma 1956 igazi örököse, igazi, méltó folytatója, annak a felkelésnek és szabadságharcnak, amelyet hangsúlyozottan nem egyszerűen a kommunizmus, hanem a bolsevista, talmudista, judaista bolsevizmus ellen folytatott mindenki, akiben az értelemnek egy kis szikrája és az érzelmek kis fellobbanása volt megfigyelhető.

„Mi legyen az az alapvető etikai kódex, pár mondatban, amit követnünk kell? Egy politikailag inkorrekt személyt fogok említeni, ezt nézzék el. Dr. Joseph Göbbelst idézem, a nemzetiszocialista Németország propagandaügyi miniszterét, aki még az 1930-as években, mint ha megsejtette volna a mát, azt mondta: ha az ellenség betilt minket, ha az ellenség el akar taposni, meg akar – mitöbb – semmisíteni minket, akkor nem ajakbiggyesztve kellene, lógatva járnunk a világon, hanem valójában, bármilyen furcsának tűnik ma, örülnünk kellene. És miért? Mert ez azt jelentené, hogy jól végeztük a munkánkat.”

Tyirityán Zsolt, a Betyársereg alapító–vezetője pedig az egyik zsidószervezettel kapcsolatban mondta el véleményét:

„Ez az ember [Zoltai Gusztáv] egy olyan szervezetnek volt egy zászlós hajója, egy ikonja, aki már közel húsz éve szennyezi a magyar közéletet. Minden egyes magyarellenes megnyilvánulás mögött ott találjuk. Ez a szervezet valamilyen formában a cionizmus magyarországi totális megnyilvánulása. A Mazsihiszről beszélek, jelen pillanatban ugye a Zoltai már nincs ott. Most állítólag valami transzvesztita van az élén, tehát Szent Ágostont idéve: tartalom összenő a formával.”

„Ha valaki idézőjelben potenciális tömeggyilkos azért, mert kételkedik a holokauszt áldozatainak a számában, akkor én úgy fogalmazok, egy kiváló barátom gondolatmenetét továbbfejlesztve, hogy számomra az a potenciális tömeggyilkos, aki Tiszaeszlár után filoszemita.”

⁹ David Irving angol író, történész. 1996-ban feljelentette rágalmazásért Dr. Deborah Lipstadtot, aki 1993-ban adott ki egy könyvet »A Holokauszt tagadása: Erősödő támadás az igazság és emlékezet ellen« címmel, amelyben Irvinget a holokauszttagadás egyik „veszélyes szövegírójének” aposztrofálta. A tárgyalást 2000 elején tartották, melynek végeredményeként Dr. Charles Gray, a bíró holokauszttagadóként ítélte meg Irvinget. Indoklásában kifejtette, hogy Irving „saját ideológiai okokból tartósan és tudatosan elferdített és manipulált történelmi bizonyítékokat” tárt olvasói elé, annak érdekében, hogy Hitlert a zsidókkal való bánásmódja kapcsán „indokolatlanul kedvezőbb fényben” tüntesse fel. Irvinget egyértelműen „aktív holokauszttagadónak” ítélte meg, aki „antiszemita és rasszista is, és együtt működik a szélsőjobboldali extrémistákkal, valamint a neonácizmus eszméit hirdeti”. (forrás: <http://www.hdot.org/en/trial/index.html>)

Német birodalmi zászló a körhintán

Sükösd, Bács-Kiskun megye

Forrás: Tett és Védelem Alapítvány

Az Alapítvány önkéntese október 26-án Sükösdön német birodalmi zászlót fényképezett. Sükösdön idén az őszi búcsút október 25–26. között tartották. A búcsúban az egyik, kisgyermek számára kialakított körhintára nemzeti és egyéb zászlókat akasztottak fel. A felaggatott zászlók között megtalálható volt például egy német birodalmi zászló és egy kamionnal módosított Amerikai Államok Konföderációjának zászlaja, akik az Amerikai Polgárháborúban részben a rabszolgaság intézményének fenntartásáért harcoltak.

Az önkéntes által fényképezett német birodalmi zászló.

Forrás: Tett és Védelem Alapítvány

TOVÁBBI ANTISZEMITA GYŰLÖLET-CSELEKMÉNYEK

A Tett és Védelem Alapítvány 2014 októberében monitoring tevékenysége során kettő olyan antiszemita gyűlöletcselekményt azonosított, amely nem képezi részét a statisztikának, mivel az elkövetés ideje nem a tárgyhónapra esik.

A polgármester eltitkolt véleménye

Kecel, Bács-Kiskun megye

Forrás: Hírösvény, Magyar Narancs

A Hírösvény október 19-én közölte azt a cikket, amelyben részleteket adott közre egy Haszilló Ferencsel, Kecel polgármesterével 2012-ben felvett beszélgetésből. A beszélgetést egy tévéinterjú felvétele után bekapcsolva maradt mikrofon rögzítette. Október 20-án pedig a Magyar Narancs tette közzé a birtokába jutott hangfelvétel bizonyos részeit. A felvételen a rasszista megnyilvánulásai mellett elhangzik a polgármestertől, hogy „Ez a g*ci zsidó társaság nem szopatná így az országot, ahogy szopatja, akkor itt senki nem foglalkozna az önkormányzattal, hogy mit csinál.”

A nyilvánosságra került hangfelvétel kapcsán közölt nyilatkozatokat a *Hivatalos és civil reakciók* részben összegeztük.

A közmunka és diákmunka kapcsán is lehet zsidózni

Nyíregyháza, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

Forrás: MTI, Érpatak község hivatalos honlapja

Az MTI korábban hírt adott arról, hogy Orosz Mihály Zoltán, Érpatak polgármesterének szervezésében négy hónapos tüntetésbe kezdett körülbelül 200 tüntető a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal épülete előtt Nyíregyházán.

Az Érpatak község hivatalos honlapjára feltöltötték a tüntetés plakátjait, amely között a zsidóságot sértő megfogalmazások is helyet kaptak. Az alábbiakban néhányat ismertettünk:

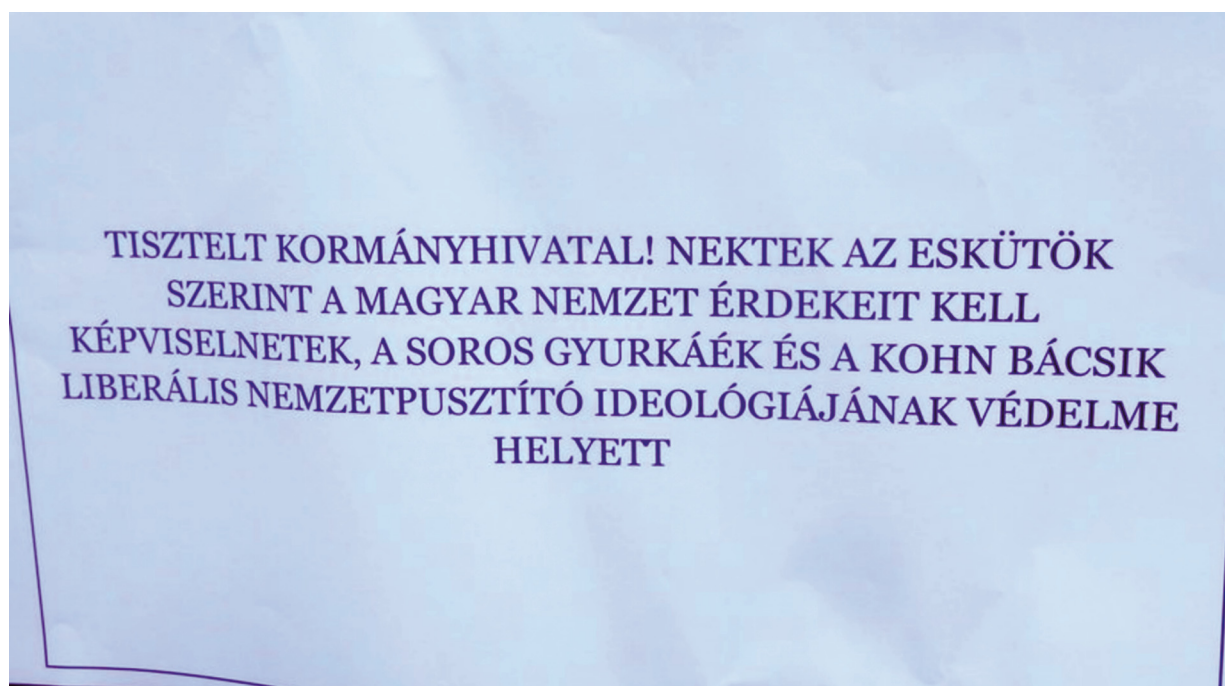
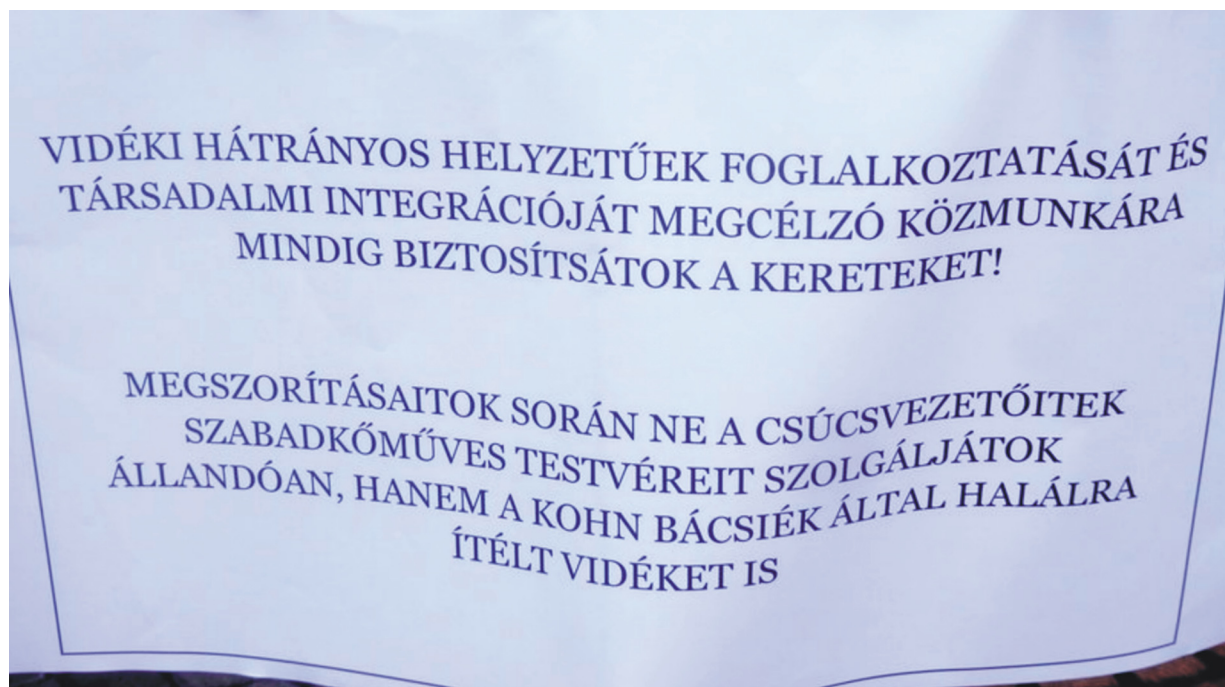
„Azért nem támogatjátok a közmunkaprogramot, mert Kohn bácsi még Izraelből nem telefonált? Csak a tisztességes hazaszerető köztisztviselőt becsüljük! Az aljaslelkűeket pedig börtönbe kívánjuk!” (szöveghű idézet)

„Megszorításaitok során ne a csúcsvezetőitek szabadkőműves testvéreit szolgáljátok állandóan, hanem a Kohn bácsiék által halálra ítélt vidéket is” (szöveghű idézet)

„A köztisztviselők idegenszívú, magyargyűlölő rétege pusztítja a nemzetet! Sürgősen el kell kezdeni ezektől megtisztítani a közigazgatást!” (szöveghű idézet)

„Tisztelt Kormányhivatal! Nektek az eskütök szerint a magyar nemzet érdekeit kell képviselnetek, a Soros Gyurkáék és a Kohn bácsik liberális nemzetpusztító ideológiájának védelme helyett” (szöveghű idézet)

„A kozmopolita, idegenszívű, parazita, nemzetpusztító köztisztviselők helyett, tisztaszívű, hazaszerető, felelősségteljes és hivatástudattal rendelkező köztisztviselőket a közigazgatásba! A nemzetellenes, kozmopolita és liberális »értékrend« helyett, konzervatív és nemzeti értékrendet a köztisztviselők fejébe és szívébe!” (szöveghű idézet)

A tüntetés két plakátja, Forrás: Érpatak község hivatalos honlapja

KÖZÖSSÉGI HÍREK, REAKCIÓK

Október hónapban nem regisztráltunk antiszemitizmussal kapcsolatos közösségi híreket, reakciókat.

HIVATALOS ÉS CIVIL REAKCIÓK

Elfogták a szikszói zsidó temető sírrongálóit

Miskolc, Borsod-Abaúj-Zemplén megye

Forrás: MTI

Májusi jelentésünkben számoltunk be róla, hogy a lezárt szikszói zsidó temető sírjait ismeretlenek megrongálták.

Dobi Tamás, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányság szóvivője október 13-án közölte az MTI-vel, hogy a rendőrök elfogtak két embert, akit azzal gyanúsítanak, hogy megrongálták a zsidó temető sírjait. A bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható Sz. Renáta 21 éves és G. Károly 22 éves aszalói lakosok. A gyanúsítottak beismerték tettüket, elfogadható magyarázatot nem tudtak rá adni. Az encsi rendőrkapitányság rongálás gyanúja miatt indított eljárást.

Mondjon le Kecel polgármestere!

Kecskemét, Bács-Kiskun megye

Forrás: MTI, HírTV, Index, RTL Klub

A *További antiszemita gyűlölet-cselekmények* részben ismertettük, hogy október 19-én került nyilvánosságra Haszilló Ferenc, Kecel polgármesterének egy 2012-ben felvett beszélgetése, amelyben antiszemita és rasszista véleményének adott hangot. Az alábbiakban összegezzük a hangfelvétellel kapcsolatos reakciókat.

Király József, az MSZP Bács-Kiskun megyei elnöke október 21-i sajtótájékoztatóján megdöbbenőnek és felháborítóknak minősítette a történeteket, de azt is, hogy bár a mintegy két éve rögzített hangfelvétel két napja jelent meg a helyi médiában, a Fidesz politikusai, köztük Orbán Viktor miniszterelnök máig nem szólalt meg az ügyben. Szerinte, ha a miniszterelnök-pártelnök néma marad, és nem távolítja el Haszilló Ferencet a közéletből, az arra vall, hogy semmi baja sincs ezekkel a nézetekkel.

Október 21-én Bányai Gábor országgyűlési képviselő, a Fidesz választókerületi elnöke, valamint Kerényi János regionális igazgató közleményben jelezték, hogy kezdeményezik Haszilló Ferenc kizárását a Fideszből, valamint felszólították a polgármestert, hogy azonnali hatállyal mondjon le megszerzett mandátumáról. Hozzáadték: „A leközölt hangfelvételen elhangzó, emberi méltóságot durván sértő, társadalmi csoportokat kirekesztő és megalázó mondatok nem méltóak egy polgármesterhez és a Fidesz Magyar Polgári Szövetséghez.”

Az Együtt-PM szerint, amennyiben a Haszilló Ferencről, Kecel polgármesteréről megjelent hangfelvételek valóságosak, a fideszes politikusnak azonnal távoznia kell a közéletből. A pártszövetség október 21-i MTI-hez eljuttatott közleményében arra szólította fel a Fideszt,

hogy tisztázza politikusát vagy zárja ki a soraiból. Közleményükben azt írták: az Együtt-PM szövetség az emberiesség jegyében elutasítja a gyűlölet, a kirekesztés és az erőszak minden formáját.

Október 21-én Haszilló Ferenc a HírTV-nek adott interjújában megkövetett mindenkit: „Akit megbántottam vagy megsértettem ezzel a hangfelvételen keresztül leadott anyaggal, attól elnézést kérek. Senkit nem akartam megbántani, de viszont nagyon úgy érzem, hogy ez a felvétel egy manipulált felvétel, ez a felvétel egy vágott felvétel, és nem abban a szövegkörnyezetben adja ki magát, mint ami ott elhangzott”. Valamint hozzátette: „... a megfelelő időben le kell, hogy mondjak polgármesteri tisztségemről.

Október 22-én a Máltai Lovagrend megfosztotta lovagi címétől Haszillót. Közleményük szerint hosszú évekkel ezelőtt egy lovagtársuk javaslatára lett lovagrend tagja, de a nyilvánosságra került hangfelvételen hallható kijelentések emberhez és lovaghoz méltatlanok és teljességgel elfogadhatatlanok, ezért a Rend illetékes testületének döntése alapján azonnal megfosztják lovagi címétől, mint arra érdemtelenné vált személyt.

Október 30-án az RTL Klub esti Híradójában adta hírül, hogy aznap Kecelen esküt tett Haszilló Ferenc, vagyis hivatalosan is megkezdte harmadik ciklusát polgármesterként.

HÍREK ÉS VÉLEMÉNYEK A MAGYARORSZÁGI ANTISZEMITIZMUSRÓL

Navracsics visszautasította az antiszemitizmus vádját

Brüsszel, Belgium

Forrás: MTI, Index

Navracsics Tibor az Európai Parlament (EP) brüsszeli székházában, október 1-jei esti szaktanácsadói meghallgatásán egy kérdésre válaszolva hangsúlyozta, hogy Magyarországon virágzik a zsidó kultúra, és határozottan visszautasította a Magyarországgal szembeni antiszemitizmus vádját, mikor Martin Sonneborn német független EP-képviselő a következőképp fogalmazott: „Antiszemita szerzők, mint Wass Albert, Tormay Cécile, Nyíró József a tantervben szerepelnek Magyarországon. Remélhetjük, hogy a Mein Kampf és Goebbels főműve nem kerül majd be a tantervbe?”. A magyar jelölt emlékeztetett arra, hogy a kormány tagjaként ő maga hangsúlyozta Magyarország felelősségét a holokausztért. Mint mondta, Magyarországon sokféle etnikum él, ő is részben horvát, részben német felmenőkkel büszkélkedhet. Hozzátette: büszke Magyarország sokszínűségére.

EGYÉB HÍREK

A betiltott fajvédő konferencia

Budapest

Forrás: MTI, ATV, Magyar Nemzet, Népszabadság

A National Policy Institute által október elejére, Budapestre tervezett fajvédő konferenciával kapcsolatos fejleményeket augusztusi és szeptemberi jelentéseinkben összegeztük. Az alábbiakban az ügy folytatását ismertetjük.

André Goodfriend, az amerikai nagykövetség ideiglenes ügyvivője a Hír TV-nek nyilatkozva október 1-jén üdvözölte, hogy a magyar kormány nem támogatja azokat, akik faji vagy etnikai intoleranciát hirdetnek. Hozzátette ugyanakkor, ezek a csoportok az Egyesült Államokban kifejtethetik a nézeteiket, az ehhez való jogukat ugyanis biztosítja az amerikai alkotmány első kiegészítése.

A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) támogatja a magyar kormányt abban, hogy minden törvényes eszközzel megakadályozza „a fajvédő konferencia” megtartását – közölte a szervezet október 2-án az MTI-vel. A szervezet megengedhetetlennek tartja, hogy „70 évvel a világegést követően, az ártatlanok millióinak halálát okozó náci uralom után fajvédő eszméket hirdető” konferenciát tartsanak Magyarországon.

Az esemény körüli negatív médiavisszhang miatt megvonta támogatását a National Policy Institute (NPI) Budapestre tervezett kongresszusának egyik szponzora, az angliai székhelyű Arktos Media Ltd. – derült ki a cég elnöke által a Magyar Nemzetnek küldött levélből október 2-án.

A Népszabadság október 3-án megjelent interjúban Richard Spencer elmondta, hogy Bécsben szállt le a repülőgépe, majd onnan vonattal érkezett Budapestre.

Október 3-án tette közzé cikkét az ATV, amelyben Alexander Dugin, orosz filozófus, Vlagyimir Putyin fő ideológusa, a fajvédő konferencia egyik állítólagos fő előadója megkeresésükre azt válaszolta: „Sajnos nem leszek Budapesten.”

A tervezett fajvédő konferencia ellen tüntettek csaknem százan október 3-án Budapesten, a Szabadság téren. Mécs Imre szervező a demonstráción azt mondta: tudományos tény, hogy az emberiség egy faj, vagyis a fajvédelemnek nincs értelme. Ugyan egyéenként különbözőek vagyunk, de a különbözőség érték. „Azért vagyunk itt, hogy hirdessük, mindannyian egy közös emberiséghez tartozunk” – fogalmazott a volt politikus.

A rendőrség október 3-án elfogta a fajvédő konferencia egyik szervezőjét, egy amerikai állampolgárt – közölte a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (BÁH) október 4-én az MTI-vel. A tájékoztatás szerint Richard Bertrand Spencer rendőrségi ellenőrzése során a magyarországi tartózkodásra jogosító okmányait nem tudta felmutatni, így a rendőrség el-

fogta, majd előállította az idegenrendészeti hatósághoz. A BÁH azt közölte, hogy a National Policy Institute „tradicionalista-, fajvédő- és nacionalista eszmeiségű alapítvány prominens vezetője, Richard Bertrand Spencer amerikai állampolgár annak tudatában, hogy a Budapestre összehívott fajvédő konferencia szervezésében játszott szerepe miatt vele szemben korlátozó intézkedés lehet érvényben, Magyarországra érkezett.” Richard Bertrand Spencer ellen – idegenrendészeti őrizetbe vétele mellett – a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal folytat eljárást.

A Népszava október 8-i cikkében azt közölte, hogy az összejövettelé egyszerűsödött konferenciát végül a Déli pályaudvartól nem messze tartották meg egy vendéglátó egységben. A fő szónok, Jared Tayler világszerte a fehér európaiak testvériségére szólított fel. Úgy fogalmazott: a földrész számára a legnagyobb veszélyt a sokszínűség mérgező ideológiája jelenti. Egy flamand egyetemista a saját kultúra védelmében állt ki a globalizáció, a liberalizmus és a multikulturalizmus ellen. A vita jórészt Oroszországról és Putyinról szólt, de érintette Amerikát is.

Feloszlatták a Szebb Jövőért Magyar Önvédelem szervezetét

Budapest

Forrás: MTI, Athena Intézet

A Szebb Jövőért Polgárőr Egyesület az Új Magyar Gárdából nőtt ki 2010-ben, de országos hírnévre 2011-ben tettek csak szert, amikor részt vettek az egy hónapig húzódó romaellenes gyűlölet-, és megfélemlítő kampányban Gyöngyöspatán. A két szervezet tagsága akkoriban még alapvetően lefedte egymást és úgy tűnt, hogy az ÚMG és az SzJPE lényegében ugyanazon szervezet két különböző név alatt. A gyöngyöspatai események után azonban a csoport önállósodni kezdett és teljesen különálló extrémista csoportként működött tovább. 2013 januárjában, a csoport nevet változtatott, a Szebb Jövőért Magyar Önvédelem nevet vette fel. A Szebb Jövőért kimondottan azért alakult, hogy „megvédje a magyarságot” a „cigánybűnözéstől” és a „cigányterrortól”, de részt vett a 2013 májusában az Új Magyar Garda, a Magyar Nemzeti Garda és más extrémista csoportokkal közösen tartott ellenséges propaganda akcióban, amit a zsidó közösség ellen hajtottak végre.

Jogerős döntésével a Szebb Jövőért Magyar Önvédelem feloszlataásáról határozott a Szegedi Ítéltábla 2014. október 8-án Szeghő Katalin tanácsvezető bíró a Gyulai Törvényszék ítéletét megváltoztató döntés indoklásakor kifejtette: a jogszabályok alapján az egyesületi és gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások jogainak és szabadságának sérelmével. A bíróság nem osztotta ugyan maradéktalanul az egyesület feloszlataását indítványozó ügyészség álláspontját, de megállapította, hogy a szervezet több rendezvényen túllépte a gyülekezési jog, az egyesületi jog, illetve a véleménynyilvánítás szabadságára vonatkozó jogi kereteket. A rendezvényeken László Attila egyesületi elnök több felszólalása egyértelműen az egész cigányság ellen szólt, nem tett különbséget a bűnözésből élők és a törvénytisztelők között. László Attila a cigányokat férgeknek, sátánfajzatnak, patkányoknak, szemeteknek nevezte. A bíróság megállapítása szerint ezek, a romák emberi méltóságát sértő

kijelentések annyira durvák, hogy nemcsak a jó ízlés, hanem a véleménynyilvánítás határain is túlmennek. Az egyesületi elnök beszédeinek lényege, hogy minden cigány bűnöző, a cigányságnak nincs helye a Kárpát-medencében, el kell távolítani őket innen. A kijelentések alkalmasak voltak arra, hogy a hallgatóságban felszítsák a cigánysággal szembeni fizikai fellépés szándékát. Az egyesület bizonyos rendezvényei a tettegességig menő konfliktus veszélyét is magában rejtették, azt pedig nem lehet megállapítani, hogy ennek elmáradása a rendőri jelenlétnek köszönhető-e – állapította meg a bíróság.

A Gyulai Törvényszék a megismételt elsőfokú eljárásban elutasította az ügyészségnek az egyesület feloszlatására irányuló keresetét, ezért került az ügy a Szegedi Ítéltáblára. A Mucsi Erika által 2014. március 24-én meghozott elsőfokú döntés¹⁰ nyilvánosságra kerülése után több párt és jogvédő szervezet tiltakozott az ítélet megfogalmazásai ellen. A Magyar Bírói Egyesület etikai tanácsának 2014. május 26-i állásfoglalása szerint a bíró megsértette a bírák etikai kódexének előítélet-mentes, pártatlan és a pártatlanság látszatát is fenntartó eljárásra vonatkozó követelményét. Kimondták azt is, hogy etikátlan, ha a bíró az ítéletében a saját véleményét, értékítéletét fejtegeti.

Magyar Önvédelmi Mozgalom (MÖM) néven új szervezetet hívott életre a bíróság által jogerősen feloszlattott Szebb Jövőért Polgárőr Egyesület (SZJPE) korábbi vezetője. László Attila 2014. október 18-án Budapesten, az Erzsébet téren mintegy száz szimpatizáns előtt tartott beszédében elmondta: nem a feloszlattott szervezet alakul újjá, de „a magyarság megmaradásáért folytatott küzdelmüket” nem adják fel, ezért kezdeményezte a MÖM létrehozását. Úgy fogalmazott, ők az utolsó védvonal, amely még egy cseppnyi esélyt jelenthet a magyarság megmaradására, és ha a helyzet úgy hozza, a kellő fizikai erő alkalmazásával is megvédi a hazájukat. A résztvevők, akik jellemzően fekete vagy terepszínű ruhában voltak, nemzeti színű, Árpád-sávós és székely zászlókat lengettek.

A rendezvényen kisebb lökdösődés alakult ki, amikor egy nő „fasiszták” felkiáltással az éppen beszédét tartó Ináncsi József, a Magyar Nemzeti Gárda Mozgalom „főkapitánya” mögé lépett és elvette a kezéből azt a papírlapot, amiről a beszédét olvasta fel. A nőt a rendezők és a rendőrök elvezették a helyszínről. Eközben egy férfi ezt kiabálta: „Mi van zsidó? Nem tetszik valami? Takarodj innen!”, míg egy másik halkabban a következőt mondta: „Mocskos zsidó!”.

¹⁰ A döntés indoklásában dr. Mucsi Erika, a Gyulai Törvényszék bírónője előítéletes kijelentésekkel indokolta a feloszlattási kérelem megtagadását: „A »cigányság« mint kategória nem elsődlegesen faji alapon értelmezhető, hanem az ekként jelzett életformát követő, faji hovatartozástól függetlenül a lakosságnak egy elkülönült, a többségi társadalom hagyományos értékeit és a már hivatkozott jogszabályok által is védett értéket semmibe vevő csoportjaként, akik egy bizonyos munkakerülő életforma, a magántulajdont, együttélési normákat nem tisztelő erkölcsi felfogás követői.” és „Nem elhallgatható tény viszont a cigány származásúaknak az elkövetői körben való viszonylag magas aránya. Ebből adódóan bár a cigányok és a bűnelkövetők köre nem azonos, [...] az átfedések alapot adnak az anomáliák »cigánybűnözésként« való megfogalmazására.” Ezen kívül kifejtette, hogy „megállapítható, hogy az alperes tagjai egyenruhában, menetoszlopban, katonai vezényszóra felsorakozva indultak csoportokra szakadva járőrözni a település utcáin. Egy ilyen megnyilvánulás ugyanakkor a törvényszék álláspontja szerint jellegénél fogva bár szorongást kelthet a helybeliekben, azonban maga a menetelés, nyilvános felvonulás jogát a gyülekezési jog garantálja.”

A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY HIVATALOS ÜGYEI

A holokamu felirattal rendelkező gépjármű ügyében megszüntették a nyomozást

Budapest

Forrás: Tett és Védelem Alapítvány

Az Alapítvány eredetileg 2013. augusztus 15-én tett feljelentést nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt, mert az interneten megjelentek képek, amelyen egy furgon hátuljára a „Holokamu” feliratú matricát ragasztották. Novemberi jelentésünkben írtunk arról, hogy a BRFK a nyomozást bűncselekmény hiányában megszüntette, amely ellen az Alapítvány panasszal élt. 2013 decemberében a panaszt elutasították mint nem jogosulttól származót, viszont a nyomozást megszüntető határozatot hatályon kívül helyezték és a nyomozás folytatását rendelték el, mivel az Alapítvány panaszában kifejtett álláspont helytálló, a „Holokamu” kifejezés egyértelműen a holokauszt tényét kétségbe vonó jelentéstartalommal bír, melynek nagy nyilvánosság előtti használata kimeríti a bűncselekmény elkövetését.

A BRFK XX. és XXIII. kerületi Rendőrkapitányságának 2014. október 6-i határozatában az eljárást megszüntették, mivel a cselekményt már jogerősen elbírálták a Pesti Központi Kerületi Bíróságon. A júliusi jelentésünkben ismertetett ítéletet július 2-án hozta meg a Bíróság, amely szerint – két évre felfüggesztett – egy éves börtönbüntetést kapott a gépjármű tulajdonosa nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt. Az ítélet nem volt jogerős.

A kuruc.info „Holokamu” aloldala ellen tett feljelentésben a nyomozást elrendelték

Budapest

Forrás: Tett és Védelem Alapítvány

Szeptemberi jelentésünkben ismertettük, hogy az Alapítvány szeptember 1-én feljelentést tett nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt a kuruc.info hírportálon található „Holokamu” aloldal kapcsán, mivel az aloldal megnevezése önmagában a holokauszt megtörténtét vonja kétségbe, valamint az aloldalon olyan írásokat gyűjtenek össze, amelyek a holokauszt tényét tagadják, kétségbe vonják, jelentéktelen színben tüntetik fel, illetőleg igazolni próbálják.

Október 10-én a Budapesti V. és XIII. kerületi Ügyészség értesítette az Alapítványt, hogy az ügyben nyomozást rendelt el, amelynek végrehajtásával a BRFK V. kerületi Rendőrkapitányságot bízta meg.

K. A. Gój ellen indított nyomozást vádemelési javaslattal befejezték

Barcs, Somogy megye

Forrás: Tett és Védelem Alapítvány

Az Alapítvány 2014 áprilisában tett feljelentést K. A. Gój ellen nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt többek között azért, mert április 23-án a Facebook közösségi portálon a következő hozzászólást tette közzé: „Nem volt holokauszt!!!!!!!!!!!!!!” Június 16-án a nyomozást megszüntették, mert az Ügyészség véleménye szerint nem lehetett a vádat kellően bizonyítani, valamint K. A. arra hivatkozott, hogy a holokauszt szó az ő szóhasználatában a mexikói katonai junta által elkövetett népirtást jelenti. Ez ellen az Alapítvány júliusban panasszal élt, amelyben további megosztásokat és hozzászólásokat sorakoztatott fel, hogy bizonyítsa, K. A. egyértelműen tisztában van a holokauszt jelentésével. A panasznak még ugyanabban a hónapban helyt adtak, a nyomozást megszüntető határozatot hatályon kívül helyezték, és további nyomozást rendeltek el.

A Barcsi Rendőrkapitányság október 15-én értesítette az Alapítványt, hogy a nyomozást befejezték, és a nyomozás iratait K. A. gyanúsított vonatkozásában vádemelési javaslattal a Kaposvári Járási Ügyészség Barcsi Kirendeltségének megküldték.

A TEV feljelentést tett nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt ismeretlen tettes ellen

Budapest

Forrás: Tett és Védelem Alapítvány

Október 27-én az Alapítvány feljelentést tett a BRFK V. kerületi Rendőrkapitányságán nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt ismeretlen tettes ellen.

D. M. nevű felhasználó 2014. október 7-én két képet osztott meg a Facebook idővonalán. Az egyikken egy kétségbeesett diáklány görnyed a könyvei fölé, és alá pedig a következő mondatot helyezték: „Jól kifogott rajtam ez a holokauszt: A fele képtelenség, a másik fele hazugság!”. A másik képen pedig a profil szerkesztőjének profilképére mutató nyíl társaságában a következő felirat látható: „Ez a felhasználó utálja a zsidókat és nem hisz a holokauszt legendában!”.

A feljelentés indoklásában az Alapítvány kifejtette, hogy a hazugság valótlanosság állítása más(ok) vagy önmagunk félrevezetése céljából. A képtelenség olyan állapot vagy esemény, mely az ész szabályaival össze nem egyeztethető. A legenda köznapi értelemben kiszínezett, kitalált történetet jelent. A nem hiszek állítmány használata a közlő részéről a népirítás kitalált jellegét hangsúlyozza, és szakítja el annak valóságától, tényszerűségétől. Mindezek alapján megállapítható, hogy az elkövető mindkét esetben a cselekményt a tagadás elkövetési magatartással valósította meg. Ezen kívül a Facebookon történt megosztással a nagy nyilvánosság tényállási elem is megvalósult.

A TEV feljelentést tett nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt ismeretlen tettes ellen

Budapest

Forrás: Tett és Védelem Alapítvány

Október 30-án az Alapítvány feljelentést tett a Gyöngyösi Rendőrkapitányságon¹¹ nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt ismeretlen tettes ellen.

B. Cs. nevű felhasználó Facebook oldalán szeptember 14-én megosztott az idővonalán egy montázst. A kép a világ legismertebb vidámpark franchise-ának, Disneylandnek a logóját stilizálja. A Disneyland feliratot – az ismert betűtípus megőrzésével – Auschwitzlandre változtatta, felette az Auschwitz II. (Birkenau) megsemmisítő tábor bejáratának a rajza látható. A haláltábor kapuja felett az alábbi felirat került elhelyezésre: „Akción Nyári Táborozás Kátrányos helyzetűeknek, és kampós orrúaknak ingyenes!” Az Auschwitzland felirat alatt, Auschwitzra történő utalásként az alábbi szöveg található: „A világ legnagyobb mesetábor!”

Mind az auschwitz-birkenau-i koncentrációs tábor, mind annak bejárata a nemzetiszocialista népiértés, a holokauszt szimbóluma, és, mint ilyen az UNESCO világörökség része. Disneyland ezzel szemben a látogatók, legfőképpen gyermekek szórakoztatására szolgáló vidámpark, melynek célja az öröm és a boldogság okozása, mely éles ellentétben áll a szisztematikus megsemmisítések színhelyével. Auschwitz vidámparkként történő ábrázolása nem csupán ízléstelen és kegyeletsértő tett, hanem kimeríti a nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadását, még pedig a jelentéktelen színben történő feltüntetés elkövetési magatartásával.

A mese irodalmi műfaj, lényegét tekintve fantasztikus–csodás (vagy legalábbis valószerűtlen) elemekkel átszőtt, általában időben és térben is fiktív körülmények között játszódó eseményeket ábrázol. Auschwitz és ezzel a holokauszt meseként történő beállításával az elkövető a fogalmat eltávolítja, annak objektív valós voltától, annak megtörténtét kétségbe vonja, vagyis a fenti tényállás megvalósul itt is kétségbevonás elkövetési magatartással.

Ezen kívül, mivel a profil szerkesztője a Facebook oldalon tette közzé a montázst, a tényállás nagy nyilvánosság előtti tényállási elem is megvalósult.

¹¹ A profil szerkesztőjének feltételezett állandó lakhelye Gyöngyöshalász területén található.

A HÓNAP KRÓNIKÁJA

Az alábbi táblázatban a jelentésben található összes esetet, eseményt kronologikus sorrendben mutatjuk be. A *Kategória* rubrika megmutatja, hogy az adott eseményről a jelentés melyik részében számoltunk be bővebben.

Ssz.	Dátum	Esemény	Kategória
1.	október 1.	Navracsecs visszautasította az antiszemitizmus vádját	A magyarországi antiszemitizmusról
2.	október 4., 7.	Egy futballedző zsidózott	Antiszemita gyűlölet-cselekmények: gyűlöletbeszéd
3.	október 6.	A holokamu felirattal rendelkező gépjármű ügyében megszüntették a nyomozást	A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei
4.	október 8., 18.	Felozlatták a Szebb Jövőért Magyar Önvédelem szervezetét	Egyéb hírek
5.	október 9.	Ismét összefirkálták egy önkormányzati képviselőjelölt plakátját	Antiszemita gyűlölet-cselekmények: gyűlöletbeszéd
6.	október 10.	A kuruc.info „Holokamu” aloldala ellen tett feljelentésben a nyomozást elrendelték	A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei
7.	október 13.	Elfogták a szikszói zsidó temető sírrongálót	Hivatalos és civil reakciók
8.	október 15.	K. A. Gój ellen indított nyomozást befejezték – vádemelési javaslat	A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei
9.	október 18.	A megalakulási ünnepségen zsidóztak	Antiszemita gyűlölet-cselekmények: gyűlöletbeszéd
10.	október 22.	Reklámplakátot firkáltak össze Szépilemán	Antiszemita gyűlölet-cselekmények: gyűlöletbeszéd
11.	október 23.	Megint beszédeket mondtak a Corvin közben	Antiszemita gyűlölet-cselekmények: gyűlöletbeszéd
12.	október 26.	Német birodalmi zászló a körhintán	Antiszemita gyűlölet-cselekmények: gyűlöletbeszéd
13.	október 27.	A TEV feljelentést tett nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt ismeretlen tettes ellen	A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei
14.	október 30.	A TEV feljelentést tett nemzetiszocialista rendszer bűneinek nyilvános tagadása miatt ismeretlen tettes ellen	A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei
15.	–	A polgármester eltitkolt véleménye	További antiszemita gyűlölet-cselekmények
16.	–	A közmunka és diákmunka kapcsán is lehet zsidózni	További antiszemita gyűlölet-cselekmények
17.	–	Mondjon le Kecel polgármestere!	Hivatalos és civil reakciók
18.	–	A betiltott fajvédő konferencia	Egyéb hírek

KAPCSOLAT ÉS TÁMOGATÁS

A Tett és Védelem Alapítvány zsidó szervezetek civil kezdeményezése, amely a zsidó tradíciókat követve kész határozott lépéseket tenni az egyre inkább elharapódzó antiszemita jelenségek visszaszorításáért.

Amennyiben bárkit vélt vagy valós zsidósága miatt bántalmazás vagy antiszemita inzultus érte, ne hallgasson, jelezze felénk, hogy az arra kijelölt csatornákon továbbítsuk az intézkedésre rendelt szervekhez!

**BEJELENTÉSEKET AZ ALÁBBI LEHETŐSÉGEK BÁRMELYIKÉN
FOGAD AZ ALAPÍTVÁNY:**

FORRÓDRÓT

(+36 1) 51 00 000

**Tett és Védelem Alapítvány honlapján: www.tev.hu/forrodrot
és facebook oldalán: www.facebook.com/tev-tett-es-vedelem-alapitvany**

A Tett és Védelem Alapítvány munkája csak akkor lehet sikeres, ha sokan osztoznak azon elkötelezettségünkben, hogy megteremtsük a sérelmet elszenvedettek számára a tisztességes eljáráshoz való jogot, ezért arra kérjük, egyéni felajánlásával segítse az Alapítvány munkáját!

**ADOMÁNYÁT AZ ALÁBBI BANKSZÁMLASZÁMON JUTTATHATJA
EL AZ ALAPÍTVÁNYHOZ:**

13597539-12302010-00057157

A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY ELÉRHETŐSÉGEI:

Cím: 1052 Budapest. Semmelweis utca 19.

Tel.: +36 1 267 57 54

+36 30 207 5130

<http://www.tev.hu>

info@tev.hu

FELHASZNÁLT IRODALOM

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről.

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200100.TV (utolsó letöltés: 2013.07.10.)

Anti Defamation League (ADL). 2012. *2011 Audit of Anti-Semitic Incidents*.

CEJI, 2012. *Tegyük láthatóvá a gyűlölet-bűncselekményeket! Nézzünk szembe a tényekkel! Útmutató a gyűlölet-bűncselekmények és előítélet motiválta incidensek monitorozásához.* Facing Facts! projekt.

Chakraborti, Neil és Garland, Jon. 2009. *Hate Crime. Impact, Causes and Responses*. London: Sage Publications.

Community Security Trust (CST). 2013. *Antisemitic Incidents Report 2012*.

Levin, Jack és McDevitt, Jack. 1999. Hate crimes. In *Encyclopedia of Violence, Peace and Conflict*. szerkesztette Lester Kurtz, 89–102. San Diego: Academic Press.

OSCE/ODIHR. 2009a. *Hate Crime Laws. A Practical Guide*. Varsó: OSCE/ODIHR.

OSCE/ODIHR. 2009b. *Preventing and responding to hate crimes. A resource guide for NGOs in the OSCE region*. Varsó: OSCE/ODIHR.

Perry, Barbara. 2001. *In the Name of Hate. Understanding Hate Crimes*. New York: Routledge.

Társaság a Szabadságjogokért (TASZ). 2012. *Gyűlöletbűncselekmények áldozatainak. Tájékoztató Kiadvány*. Budapest: TASZ.

IMPRESSZUM

Kiadó: Brüsszel Intézet Nonprofit Kft.
Szalai Kálmán ügyvezető igazgató

Szerző: Dr. Barna Ildikó szociológus, *habilitált egyetemi docens, tanszékvezető*
ELTE TÁTK Társadalomkutatások Módszertana Tanszék

Szerkesztők: Dr. Bodó Kristóf ügyvéd, *a Tett és Védelem Alapítvány és a Brüsszel Intézet jogi képviselője*
Dr. Fekete István László ügyvéd, *a Tett és Védelem Alapítvány jogi képviselője*
Majoros Kata kommunikációs tanácsadó
Minkó Melinda kutató, *a Brüsszel Intézet Kutatási és Incidenskövető Csoportjának vezetője*
Dr. Szegő Krisztina jogász
Görög Julianna szakfordító

Támogatás: Bodnár Dániel filozófus, *a Tett és Védelem Alapítvány Kuratórium Elnöke*
Andrew Srulewitch igazgató, ADL

A kiadó köszönetét fejezi ki Dr. Kovács András szociológusnak, a CEU professzorának a biztatásért és segítő tanácsokért.

A kiadó köszöni az áldozatvállalást azon önkénteseknek, akik szakértő irányítás mellett hónapok óta szünet nélküli munkával segítették a jelentés létrejöttét.

A jelentés egészének és bármely részletének felhasználása kizárólag a kiadó írásos beleegyező nyilatkozatának birtokában engedélyezett a forrás pontos megjelölésével.

2014. Budapest

BRÜSSZEL INTÉZET

Brüsszel Intézet Nonprofit Kft.
Cím: 1052 Budapest. Semmelweis utca 19.
Tel: +36 1 267 57 54
<http://www.tev.hu>
info@brusszelintezet.hu